

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsesforløb i

Klinisk farmakologi

Intern medicinske afdelinger

og

Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital

og

Klinisk Farmakologisk Enhed, Aalborg Universitetshospital

Målbeskrivelse 2015

Godkendt den 29.10.2015 i DRRLV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
2. Uddannelsens opbygning.....	5
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne.....	5
3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning	11
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	11
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted.....	48
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	50
4. Uddannelsesvejledning	53
1. og 3. ansættelse: Intern medicinsk afdeling (for 3. ansættelse evt. anden klinisk afdeling / almen praksis jf. afsnit 2, side 4).....	53
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	55
5.1 Evaluer.dk.....	55
5.2 Inspektorrapporter	56
5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg.....	56
6. Nyttige kontakter	57

1. Indledning

Specialet klinisk farmakologi og speciallægeuddannelsen er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk). På www.sst.dk findes udover adgang til målbeskrivelse desuden henvisning til relevante uddannelsesprogrammer, elementer der understøtter læringsprocessen, samt skemaer til dokumentation for godkendelse af de obligatoriske kompetencemål og kurser, der er betingelse for at opnå speciallægeanerkendelse.. Speciallægeuddannelsens introduktions- og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af den elektroniske logbog. Den elektroniske logbog benyttes endvidere til godkendelse af kompetencer, hvilket lægen vil blive introduceret til ved starten af ansættelsen.

Klinisk farmakologi er et lægeligt speciale, der på et videnskabeligt grundlag kombinerer klinisk, farmakologisk, epidemiologisk og sundhedsøkonomisk ekspertise med henblik på at fremme en rationel, sikker og økonomisk anvendelse af lægemidler. Klinisk farmakologi omfatter funktioner i relation til klinisk service, forskning og undervisning, og disse funktioner udgør i realiteten en integreret enhed. Der er således tale om et udpræget tværfagligt speciale, som skal bidrage til at sikre en optimal anvendelse af lægemidler såvel fra patientens perspektiv som fra samfundets perspektiv. Således vil ethvert lægemiddelforbrugende speciale være omfattet af klinisk farmakologi og klinisk farmakologi er et speciale med en bred berøringsflade.

Specialets videnskabelige selskab hedder DSKF (Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi). Der henvises til <http://kliniskfarmakologi.dk/eller> www.dskf.org for yderligere oplysninger.

For at begynde speciallægeuddannelsen i klinisk farmakologi kræves dokumenteret dansk ret til selvstændigt virke som læge. Den klinisk farmakologiske speciallægeuddannelse er berammet til 5 år og består af introduktionsuddannelsen (12 måneder) og hoveduddannelsen (48 måneder).

Formål med hoveduddannelsen

Det vigtigste formål med hoveduddannelsen er at sikre, at du opnår de kompetencer, der tilsammen forudsættes for at kunne løse de opgaver, man forventer, at en speciallæge i klinisk farmakologi kan klare. Du skal opnå kompetencer inden for de 7 roller som henholdsvis medicinsk ekspert lægefaglig, kommunikator, samarbejder, leder/administrator/organisator, sundhedsfremmer, akademiker/forsker/underviser og professionel. Disse roller er beskrevet nærmere i målbeskrivelsen. Med hensyn til de overordnede beskrivelser og retningslinjer vedrørende læringsstrategi, evalueringsstrategi uddannelse henvises ligeledes til målbeskrivelsen. I målbeskrivelsen og porteføljen er anført hvilke minimumkompetencer, der kræves for at få anerkendt et introduktionsforløb. Der kan ikke afviges fra disse.

Særlige regionale forhold

Klinisk Farmakologisk Afdeling ved Aarhus Universitetshospital betjener Region Midtjylland og Region Nordjylland, og beskæftiger aktuelt (2014) 6 speciallæger og har årligt to H-forløb og 4 I-forløb. En egentlig klinisk farmakologisk afdeling er under opbygning i Region Nordjylland. Aktuelt er der ved Klinisk Farmakologisk Enhed, Aalborg Universitetshospital ansat to halvtidsansatte overlæger, og afdelingen har løbende ansat H-læge (side 5). I Videreuddannelsesregion Nord er iht. bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet etableret et tilbud om [individuel karrierevejledning](#) i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.

2. Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen. Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed. Rækkefølgen af ansættelserne for den enkelte læge kan variere, idet de to års kliniske ansættelser som hovedregel starter med indhold sv.t. ansættelse 1.

1. ansættelse*	2. ansættelse	3. ansættelse*	4. ansættelse
<i>Intern medicinsk afdeling efter aftale</i>	<i>Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital med delfunktion ved Klinisk Farmakologisk Enhed, Aalborg Universitetshospital</i>	<i>Intern medicinsk afdeling med grenspecialer eller anden klinisk afdeling/almen praksis efter aftale</i>	<i>Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital</i>
<i>Varighed 12 mdr.</i>	<i>Varighed 12 mdr.</i>	<i>Varighed 12 mdr.</i>	<i>Varighed 12 mdr.</i>

* placeringen af den kliniske ansættelse i uddannelsesforløbet kan variere

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de ansættelsessteder lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen.

1. ansættelse: *Intern medicinsk afdeling*

Ansættelsesstedet generelt

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

I forløbet af hoveduddannelsesstillingen indgår en ansættelse ved en intern medicinsk afdeling, som ikke er forud fastlagt i uddannelsesprogrammet. Når ansættelse ved en intern medicinsk afdeling er den første ansættelse i uddannelsesforløbet, er dette i god tid aftalt skriftligt med den ledende overlæge ved den pågældende afdeling. Det er hensigtsmæssigt, at speciallæger i klinisk farmakologi har kompetencer svarende til en introduktionsstilling i intern medicin, og hvor den uddannelsessøgende indgår i de almindelige rutinefunktioner inklusive vagtberedskab og ambulatoriefunktioner.

I dette uddannelsesprogram indgår 12 måneders ansættelse på en afdeling, som først vælges, når den uddannelsesstagende læge er ansat. Ansættelse på klinisk afdeling arrangeres inden ansættelse i H-stillingsansættelsen påbegyndes eller senest inden for det første ½ år, hvis det ikke er første ansættelse. Ansvar for stillingen er delt mellem yngre læge og den uddannelsesansvarlige overlæge på stamafdelingen. Selve tilrettelæggelsen kan uddelegeres til yngre læge og hovedvejleder.

Når ansættelsesstedet er kendt, vil H-lægen modtage uddannelsesprogram med beskrivelse af afdelingen og funktioner for 1. ansættelse.

2. og 4. ansættelse: Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital. Der er desuden delfunktion ved Aalborg Universitetshospital i 2. ansættelse

Ansættelsesstedet generelt

I Videreuddannelsesregion Nord er det lægelige speciale repræsenteret ved Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital. Afdelingens klinisk farmakologiske lægelige normering er to honorarlønnede overlæger, som tillige er hhv. professor og lektor i klinisk farmakologi ved Biomedicinsk Institut (Farmakologi), Aarhus Universitet, 4 øvrige overlæger, 2 introduktionsstillinger og 2 hoveduddannelsesstillinger. Klinisk Farmakologisk Afdeling er hovedelementet i Klinisk Farmakologisk Center (KFC), som er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Regionerne Midtjylland og Nordjylland. Det øvrige videnskabelige personale består af 4 kliniske lektorer i farmakoterapi og en klinisk assistent tilknyttet professoratet i Klinisk Farmakologi. Der er gennem KFC et og tæt fagligt samarbejde med Biomedicinsk Institut, Aarhus Universitet.

Klinisk Farmakologisk Enhed, Aalborg Universitetshospital er normeret til to halvtids overlæger, en halvtids farmaceut, en halvtids farmakonom og en deltids sundhedsøkonom. Der er et tæt samarbejde med Sygehusapoteket, de kliniske farmaceuter, primærsektoren (ved Lægemedelenhed og NordKap), klinikledelser og cheflæger på alle matrikler i regionen.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Afdelingernes arbejdstilrettelæggelse

Arbejdet er tilrettelagt som dagtjeneste uden vagt. Den vigtigste daglige arbejdsfunktion er lægemiddelrådgivning. Som uddannelsessøgende deltager man i rotationen ved Lægemedelrådgivningen, som er åben for henvendelser på hverdage mellem 8.00 og 15.00. Ved ansættelse ved KFE i Aalborg arbejdes med opgaver jf. nedenstående. Arbejdet kan foregå fysisk i Aalborg, men med moderne IT-teknologi kan en del opgaver for ansættelsesstedet i Region Nordjylland fleksibelt også varetages i Aarhus. Det tilstræbes, at man følges med én eller begge overlæger, mens man fysisk er i Aalborg. P.g.a. specialets og afdelingens mange udadvendte opgaver må det nødvendigvis være delvist fleksibelt, hvilke dage man fysisk er i KFE i Aalborg. I begge regioner udføres nationale opgaver med myndighedsbetjening, der også kan foregå andre steder, f.eks. i København. Der tilstræbes kontinuerlig kontakt med det større faglige netværk ved KFA, Aarhus, bl.a. ved at læger ansat ved KFE, Aalborg deltager i ugentlige fællesmøder / -konferencer ved KFA, Aarhus.

- **Aktiviteter ved KFA**

- *Individuel Lægemedelrådgivning*

Lægemiddelrådgivningen ved Klinisk Farmakologisk Afdeling besvarer forespørgsler om konkrete kliniske problemstillinger ved behandling med lægemidler. På baggrund af litteratur- og databasesøgninger fremsendes dokumenterede besvarelser. Det tilstræbes, at langt hovedparten besvares indenfor 48 timer og spørgsmål, der kræver større udredninger, indenfor 1-2 uger. I akutte situationer er der naturligvis mulighed for hastebesvarelser. Rådgivning kan bl.a. omfatte farmakologisk lovgivning, medicinering af gravide/ammende eller spørgsmål vedrørende interaktioner, bivirkninger, dosering, farmakokinetik og farmakodynamik. Rådgivningen tilbydes vederlagsfrit til alle læger i Regionerne Midtjylland og Nordjylland

o Sygehusrelateret rådgivning

Lægemiddelkomitearbejde

Der er regionale lægemiddelkomiteer i regionerne Midtjylland og Nordjylland. En af overlægerne i Klinisk Farmakologi har plads heri. De regionale lægemiddelkomiteer rådgives af en række specialistgrupper inden for de terapeutiske hovedgrupper. Der foretages sagsbehandling på relevante emner til diskussion i dels de regionale lægemiddelkomiteer og dels i de to regioners specialistgrupper. Uddannelsessøgende læger i Klinisk Farmakologi vil blive inddraget i lægemiddelkomitearbejdet og arbejdet i specialistgrupperne i videst muligt omfang.

GCP

Klinisk Farmakologisk Afdeling har sæde i formandskabet for GCP-enheden ved Aarhus Universitetshospital. Uddannelsessøgende læger vil blive inddraget ad hoc omkring GCP-relaterede spørgsmål.

Afdelingsrelaterede aktiviteter

Der afholdes møder med specifikke sygehusafdelinger omkring konkrete, klinisk farmakologiske problemstillinger så som gennemgang af en hel afdelings medicinforbrug eller gennemgang af en afdelings forbrug af særlige grupper af lægemidler, for eksempel antibiotika eller analgetika. Særligt omfattende problemstillinger søges løst gennem projektarbejde. Desuden tilbydes undervisning til interesserede afdelinger og ved staff-meetings.

Uddannelsessøgende læger er inddraget i dette samarbejde gennem forberedelse og fremlæggelse til fælles konferencer med fx palliativt team, geriatri og psykiatri. Ved konferencerne er der altid supervision af speciallæge.

o Lægemiddelrådgivning i primærsektoren

KFA deltager i udarbejdelsen af struktureret information og rådgivning om rationel farmakoterapi til læger i de to regioners primærsektorer. Herudover afholdes undervisning og emnerelateret samarbejde for grupper af alment praktiserende læger. Uddannelsessøgende deltager i disse konferencer med fx fremlæggelser.

○ *Lægemiddelrådgivning til forvaltning/regionerne*

KFA rådgiver forvaltninger og myndigheder i de to regioner vedrørende klinisk farmakologiske problemstillinger, eksempelvis mulige indsatsområder, anbefalinger, medicinforbrug, intervention og vurdering af dokumentation. Afdelingen indgår i ad hoc grupper nedsat til belysning af specifikke problemstillinger inden for anvendelse af lægemidler. Afdelingens speciallæger deltager desuden i vejledning af nationale myndigheder, f.eks. Koordineringsrådet for Ibrugtagning af Sygehusmedicin (KRIS) og Råd for Anvendelse af Dyr Sygehusmedicin (RADS). Uddannelsessøgende vil blive inddraget i dette samarbejde, f.eks. ved udarbejdelse af baggrundsmateriale eller deltagelse i konferencer med fremlæggelser, i det omfang det er muligt, f.eks. af hensyn til konfidentialitet.

○ *Lægemiddelhøringer*

Lægemiddelhøringer er møder arrangeret af KFC, der vedrører aktuelle farmakoterapeutiske problemstillinger. De giver en bred, veldokumenteret orientering, herunder om forhold mellem ønskede og uønskede virkninger, indikationsområder samt økonomiske, epidemiologiske og andre aspekter. Lægemiddelhøringer henvender sig til alle interesserede, såsom ordinerende læger og andet sundhedspersonale, lægemiddelkomiteer, sundhedspolitikere, administratorer, patienter og presse. Uddannelsessøgende deltager i planlægning og gennemførelse af lægemiddelhøringerne.

○ *Undervisning*

Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital er som anført tilknyttet Biomedicinsk Institut, Aarhus Universitet.

Uddannelsessøgende læger deltager i undervisningen af medicinstuderende, tandlægestuderende, molekylærmedicinere og studerende i medicinalkemi, der varetages af Biomedicinsk Institut. Desuden er der god mulighed for deltagelse i undervisning af yngre læger under uddannelse i almen medicin og undervisning af andre sundhedsfaglige grupper i lægemiddelrelaterede emner.

○ *Forskning*

KFC er meget forskningsaktiv på et internationalt højt niveau med hovedvægt inden for endokrinologisk, kardiovaskulær og klinisk farmakologi. Uddannelsessøgende forventes at være forskningsaktive inden for et klinisk farmakologisk relateret område.

● **Aktiviteter specifikt ved KFE**

- Monitorering af lægemiddelforbruget i Region Nordjylland, herunder beskrivelse og vurdering af lægemiddelforbrugsstatistikker og udarbejdelse af forbrugsrapporter.
- Lægemiddelforbrugsgennemgange på afdelingsniveau.

- o Tæt samarbejde med Sygehusapoteket, herunder supervision af kliniske farmaceuters medicingennemgange på Aalborg Universitetshospital.
- o Tæt samarbejde med Lægemiddelenheden, herunder medicingennemgang og rådgivning om nye behandlingsvejledninger, medicinforbrug og mulige indsatsområder.
- o Administrative opgaver, fx revision af regionale dokumenter (Retningslinjer for medicinering).
- o Lægemiddelkomitéarbejde, herunder deltagelse i specialistgrupper.
- o Deltagelse i Lægemiddelstyregruppen og Lægemiddeløkonomigruppen på Aalborg Universitetshospital.
- o Kvalitetsudviklingsprojekter vedrørende ordinationspraksis.
- o Deltagelse i lægemiddelrelaterede forskningsprojekter.
- o Undervisning af nyansatte læger på Aalborg Universitetshospital i rationel medicinering.

Studieophold

Der vil i løbet af den samlede hoveduddannelse under ophold ved de klinisk farmakologiske afdelinger efter individuel aftale kunne arrangeres studieophold f.eks. ved Giftlinjen, Bispebjerg Hospital, i Sundhedsstyrelsen afdelinger for f.eks. godkendelse af nye lægemidler eller håndtering af bivirkninger og interaktioner, i den farmaceutiske industri eller ved Institut for Retskemi, Aarhus Universitetshospital. Varigheden af opholdene kan variere fra én til max. 10 dage. Indholdet i opholdene skal have relevans mht. opnåelse af i målbeskrivelsen beskrevne kompetencer.

Ved Institut for Retsmedicin fordeles opholdet over i alt 4 sammenhængende uger. Aktiviteter ved ophold kan f.eks. være

- Introduktion og oplæring i arbejdsgangen i forbindelse med toksikologisk vurdering ved post mortem obduktioner
- Toksikologisk vurdering af konkrete sager under supervision
- Udarbejdelse af retskemiske erklæringer under supervision
- Vurdering af screeninganalysers relevans under supervision
- Deltagelse i fælles konference med retskemiker, retstoksikolog og retspatologer
- Deltagelse i relevante interne og eksterne kurser

Undervisning

1. Tavlemøde

Gennemgang af ugens møder, arbejdsopgaver og andre aktiviteter
Mandage 8.30-9.00

2. Ugentlig konference

Drøftelse af ugens væsentligste faglige problemstillinger, herunder gennemgang af spørgsmål til lægemiddelrådgivningen, efterfulgt af intern undervisning.

3. Intern undervisning

Undervisning i klinisk farmakologiske emner. Varetages på skift af afdelingens læger

Kurser og kongresser

Der vil individuelt kunne aftales deltagelse i kurser (ud over de obligatoriske kurser) eller kongresser ved lægens aktive deltagelse med hensyn til planlægning og tilvejebringelse af finansiering. Der forventes efterfølgende afrapportering skriftligt eller ved møder i afdelingen.

Forskning

Læger under hoveduddannelse forventes at deltage i aktuelle forskningsprojekter ved afdelingen. Eksempler på forskningsaktiviteter fremgår af afdelingens hjemmeside

(<http://www.auh.dk/om+auh/afdelinger/klinisk+farmakologisk+afdeling/forskning+og+udvikling>).

Afdelingens professor, lektorer eller speciallæger forventes at forestå vejledning og supervision. Som et minimum forventes dog obligatorisk forskningstræningsmodul gennemført.

3. ansættelse: *Intern medicinsk afdeling med grenspecialer eller anden klinisk afdeling/almen praksis*

Ansættelsesstedet generelt

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

I forløbet af hoveduddannelsesstillingen indgår en ansættelse ved en anden klinisk afdeling, som ikke er forud fastlagt i uddannelsesprogrammet. Formålet med dette er, ved 12 måneders ansættelse ved bred intern medicinsk afdeling med grenspecialer, at opnå intern medicinske kompetencer ud over dem, der erhverves i løbet af introduktionsuddannelsen. Denne ansættelse kan jf. målbeskrivelsen desuden finde sted på andre afdelinger med farmakoterapeutisk intervention som primær behandlingsform eller i almen praksis. Ansættelse skal omfatte klinisk arbejde med patientkontakt som bærende element. I dette uddannelsesprogram indgår 12 måneders ansættelse på en afdeling, som først vælges, når den uddannelsestagende læge er ansat. Ansættelse på anden klinisk afdeling arrangeres inden for det første ½ år af H-stillingsansættelsen.

Inden ansættelsen vil UOA og den uddannelsestagende læge, i samarbejde med PKL, vælge og lave aftale med "en anden afdeling". Selve tilrettelæggelsen kan uddelegeres til yngre læge og hovedvejleder.

Når ansættelsesstedet er kendt, vil H-lægen modtage uddannelsesprogram med beskrivelse af afdelingen og funktioner for 3. ansættelse.

3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier.

Målene for den første kliniske ansættelse svarer til nyeste målbeskrivelse for den intern medicinske introduktionsstilling.

I dette program findes anvisning på, i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

CHECKLISTE

Målnummer og kompetencemål	Konkretisering af mål	Læringsmetoder	Kompetencevurderingsmetode	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse (mdr.)			
				1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse
				Måned 1-12	Måned 13-24	Måned 25-36	Måned 37-48
Medicin 1							

I.1 Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.	Medicinske ekspert, sundhedsfremmer 1. Brystsmerter, 2. Åndenød 3. Bevægeapparatets smerter 4. Feber 5. Vægttab 6. Fald & Svimmelhed 7. Ødemer 8. Mavesmerter og afføringsforstyrrelser, 9. Den terminale patient 10. Bevidsthedspåvirkning og/eller fokale neurologiske udfald 11. Væske og elektrolytforstyrrelser 12. Det abnorme blodbillede 13. Forgiftningspatienter 14. Den chokerede patient	☐ Selvstudier og klinisk erfaring ☐ Konference fremlæggelse og diskussion ☐ Iagttagelse af andres arbejde (herunder epikrise skrivning) ☐ Undervise ☐ Udarbejde instrukser ☐ Udarbejde undervisningsmateriale	Case-baserede diskussioner. Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort I1 til brug for Introduktionsuddannelsen .	x			
--	--	---	---	----------	--	--	--

I.2 Varetage god kommunikation	Kommunikator Indhente information fra patienter og pårørende eksempelvis stille relevante spørgsmål, lytte og forstå, og give plads til samtalepartneren Videregive og indhente information ved tværfaglige møder, ved stuegang og konferencer og i journalnotater og epikriser, eksempelvis både mundtligt og skriftligt kunne fremstille en problemstilling kortfattet og struktureret, samt formulere en konklusion.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	x			
-----------------------------------	--	--	------------------------	---	--	--	--

I.3 Samarbejde med kollegaer, andre personalegrupper, patienter og pårørende	Samarbejder Samarbejde med andre faggrupper, eksempelvis planlægge sit eget arbejde under hensyntagen til andre personalegrupper og pårørende, vejlede og supervisere ved behov, overholde aftaler. Samarbejde indenfor egen faggruppe eksempelvis være opmærksom på fælles arbejdsforpligtigelse r, vejlede og supervisere ved behov, gøre fornuftigt brug af andres viden og erfaring.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback Vejleder kursus	360-graders evaluering	x			
---	--	--	---------------------------	---	--	--	--

I.4 Agere professionelt	Professionel Forholde sig etisk til en problemstilling, eksempelvis omtale patienter, kolleger og samarbejdspartnere respektfuldt, og overveje det etiske i en mulig behandling. Forholde sig til egne evner og begrænsninger, eksempelvis søge hjælp ved behov, kende egne læringsbehov, planlægge egen uddannelse, følge med i specialets udvikling, vedligeholde videnskabelig viden, forholde sig til egne karrieremuligheder.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	x			
----------------------------	--	--	------------------------	---	--	--	--

I.5 Lede og organisere	Leder- og administrator Administrere sin egen tid, eksempelvis at blive færdig til tiden med stuegang/ambulatorie/vagtarbejde, samtaler, med andre opgaver og bevare overblikket over opgaverne også i pressede situationer. Lede og fordele arbejdsopgaver, eksempelvis lede et vagthold, fordele opgaver i forbindelse med stuegang herunder vide hvilke opgaver lægen bør bede andre varetage.	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering	x			
---------------------------	---	--	------------------------	---	--	--	--

I.6 Gennemføre stuegang	Leder- og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback Refleksion over gode og dårlige stuegange	Direkte observation	x			
I.7 Varetage vagarbejde	Leder- og administrator, kommunikator, samarbejder, medicinsk ekspert Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback Klinisk erfaring	360 graders evaluering Casebaseret diskussion m generisk kompetencekort	x			

I.8 Sikre den gode udskrivelse	Leder- og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert I samarbejde med det tværfaglige team sikre adækvat plan (plejeforanstaltning er, genoptræning, udredning) for patient, der udskrives. Formidle planen, således at det er klart for patient, hjemmepleje, praktiserende læge og evt. ambulatorielæge, hvad formål og plan for det ambulante forløb er.	Læsning af journaler, refleksion over patientforløb i forbindelse med epikrise skrivning, træne epikrise- skrivning	Audit af egne udskrivelsesnotater /epikriser Hjælpekema I8,	x			
--------------------------------------	--	---	--	---	--	--	--

I.9 Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.	Akademiker, Professionel ☐ Med rutine kunne anvende databaser, fx Pubmed, videnskabeligt bibliotek eller andre tilgange til en evidensbaseret litteratursøgning ☐ Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale ved hjælp af forskellige hjælpemidler som overhead, grafiske IT-programmer og lign. ☐ Angive strukturen i en præsentation. I vagtfunktion, på stuegang eller i ambulatoriet: ☐ Identificere faglige problemstillinger som kræver personlige studier (lærebøger, litteratursøgning, guidelines mv.) ☐ Identificere faglige problemstillinger som kræver kvalitetssikring, herunder gældende retningslinjer og videnskabelig evidens ☐ Problematisere, kondensere og fremlægge en	Afdelingsundervisning og Udarbejde EBM-opgave og fremlægge resultaterne heraf Refleksion over og diskussion af arbejdsfunktioner sammen med daglig klinisk vejleder	Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort til brug for vurderingen I9A Kompetencekort til brug ved stuegang I9B	x			
---	---	--	---	----------	--	--	--

Medicin 2							
(47) Problematisere, kondensere og fremlægge en sygehistorie	<i>Medicinsk ekspert, Akademiker</i>		360-graders evaluering			x	
(48) Identificere faglige problemstillinger som kræver fremlæggelse på afdelingskonferen ce	<i>Medicinsk ekspert, professionel</i>		Godkendt evaluerings- skema			x	
(49) Analysere og vurdere ordineret farmakoterapi og handle på det.	<i>Medicinsk ekspert</i>		Godkendt evaluerings- skema			x	

(50) Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifest ationer som anført specifikt i evalueringsskema erne, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale eller ej.	<i>Medicinsk ekspert, Sundheds- fremmer</i>		Godkendt evaluerings- skema			x	
Klinisk farmakologi							
(1) Vurdere den kliniske effekt af og parakliniske tegn på lægemidlers virkninger, bivirkninger og interaktioner	Lægemiddelrådg ivningen RADS opgaver Medicingennem gang <i>Medicinsk ekspert/læge- faglig</i>	Mesterlære og Selvstudium og Kursus	Struktureret observation og Godkendt kursus				x

(2) Rådgive om diagnostik og behandling af akutte og kroniske lægemiddelforgif tninger og andre toksikologiske problemstillinger	Rådgive om lægemiddelanal yser i denne sammenhæng Fokuseret ophold på Giftlinjen ved Bispebjerg Hospital Besøg på Retskemisk Afdeling, AUH <i>Medicinsk ekspert/lægefagli g, kommunikator</i>	Mesterlære Og/eller Kursus og/eller Gruppediskussio n og/eller Videnformidling og/eller Opgave	Struktureret observation Og/eller Godkendt kursus og/eller Bedømmelse af opgave				x
---	---	---	---	--	--	--	---

(3) Rådgive i generelle og specifikke lægemiddelrelate rede sundhedsfaglige problemstillinger vedrørende lægemidlers anvendelse	herunder rådgive vedrørende farmakodynamik farmakokinetik farmakogenomik lægemiddelmetab olisme lægemiddelintera ktioner særlige patientpopula- tioner: børn, gravide og ammende ældre patienter med organsvigt. Lægemiddelråd- givningen <i>Medicinsk ekspert/læge- faglig, kommunikator</i>	mesterlære og selvstudium og specialespecifikk e kurser og analyseopgave og/eller tværfaglige projekter og/eller gruppediskussion og/eller videnformidling	audit og/eller struktureret observation og bedømmelse af opgave/projekt og godkendte kurser				x
---	---	--	--	--	--	--	---

(4) Forestå en individualiseret farmakoterapi på baggrund af den enkelte patients fænotypiske og genotypiske karakteristika med relevans for lægemiddelbehandling	Lægemiddelrådgivningen Medicingennemgange Fælles konference med andre afd. <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, kommunikator, samarbejder</i>	mesterlære og selvstudium og kursus	struktureret observation og godkendt kursus				x
(5) Deltage i tværfaglige problemorienterede terapeutiske konferencer	Fælles konferencer med andre afd. Supervision af farmaceuters medicingennemgange <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, samarbejder</i>	mesterlære og/eller gruppediskussion og/eller tværfaglige projekter og/eller opgave	struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave og/eller 360 graders evaluering		x		

(6) Rådgive beslutnings- tagere i sundhedssys- temet i lægemiddel- relaterede problemstillinger	Lægemiddelråd- givningen Lægemiddel- komiteen Specialistgrup- per RADS/KRIS <i>Medicinsk ekspert/læge- faglig, kommunikator</i>	mesterlære og/eller gruppediskussion og/eller tværfaglige projekter og/eller opgave	struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave				x
(7) Gennemføre en evidensbaseret evaluering af et medikamentelt standardsor- timent	Lægemiddel- komité Specialistgrup- per Møder på de kliniske afdelinger <i>Medicinsk ekspert/læge- faglig, akademiker/ forsker og underviser</i>	mesterlære og/eller gruppediskussion og/eller opgave	bedømmelse af opgave struktureret vejledersamtale		X (KFE)		

(8) Varetage funktioner i lægemiddelkomiteerarbejde	Deltage i møder i Lægemiddelkomiteen Deltage i specialistgrupper <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, samarbejder</i>	mesterlære og gruppediskussion og opgave	struktureret observation og bedømmelse af opgave		X (KFE)		
(9) Rådgive om individuel farmakologisk behandling ved hjælp af lægemiddelkoncentrationsmålinger (TDM)	Herunder kunne applicere og integrere farmakokinetisk, farmakodynamisk og farmakogenetisk viden i udøvelsen og fortolkningen af TDM rådgive og vejlede om lægemiddelkoncentrationsmålinger angive en strategi for rationel anvendelse af TDM for et givet lægemiddel <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, kommunikator</i>	kursus og/eller mesterlære og/eller opgave	godkendt kursus audit og/eller struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave				x

(10) Kunne deltage i dele af planlægning, design, initiering, organisering, koordinering, gennemførelse, analyse, fortolkning og rapportering af et lægemiddelrelateret projekt	Herunder mindst et af følgende et klinisk lægemiddel-forsøg et epidemiologisk lægemiddelstudie et farmakøkonomisk lægemiddelstudie et basalfarmakologisk studie <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, samarbejder, akademiker/ forsker og underviser</i>	mesterlære og/eller opgave og kurser	struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave og godkendte kurser		x		
--	---	--------------------------------------	--	--	---	--	--

(11) Kritisk vurdere farmakodynamiske, farmakokinetiske Farmakoepidemiologiske farmakøkonomiske og sammenlignende lægemiddel forsøg	Herunder vurdere metodologi effekt sikkerhed økonomi Deltagelse i Journalclub Lægemiddelrådgivningen Projektarbejde RADS <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig, akademiker/ forsker og underviser</i>	kursus og selvstudium og opgave	godkendt kursus og struktureret vejledersamtale og bedømmelse af opgave				x
(12) Kritisk vurdere lægemiddelrelateret markedsførings- og dokumentations materiale fra medicinindustrien	herunder Summary of Product Characteristics (SPC), Deltage i møder med medicinalindustrien (fx ved tirsdagsundervisning) <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig</i>	mesterlære selvstudium og/eller opgave	struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave		x		

(13) Orienteret i og kendskab til lægemiddelovgivning nationalt, EU, og internationalt	Herunder rådgive vedrørende Geneva-, Sydney-, Helsinki- og Tokyo-deklarationerne GCP-og ICH-GCP regler Udstedelse af markedsføringstilladelse Bivirkningsregistrering Lægemiddelforbrugsstatistikker <i>Medicinsk ekspert/lægefaglig</i>	kursus og selvstudium	godkendt kursus og struktureret observation				x
(14) Inddrage patientens perspektiv i diagnostiske og terapeutiske beslutninger	Lægemiddelrådgivningen Medicingennemgang <i>Kommunikator</i>	Mesterlære	Struktureret observation i klinikken arbejde				x

(15) Etablere kontakt og kommunikere i en form præget af tillid, empati, situationsbevidsthed og situationsfor-nemmelse i forhold til patienter, pårørende, kolleger, andet sundhedspersonale og øvrige samarbejdspartnere. Herunder integrere samtaleteknikker og personligt nærvær i kommunikations-situationen, afdække krav og forventninger til kommunikationen og disponere og styre en samtale i forhold til tid og formål	Lægemiddelrådgivningen Arbejds miljø Tværfagligt samarbejde Fremlægge forbrugsgennem gange og forbrugsanalyser Udarbejdelse af medicinmonito-rering <i>Kommunikator, samarbejder</i>	mesterlære og kursus og/eller feedback	struktureret observation og godkendt kursus		x		
--	---	--	---	--	---	--	--

(16) Indsamle relevante kliniske oplysninger til brug for lægemiddelrådgivning. Herunder koordinere og forestå indsamlingen af dokumentation og baggrundsviden til brug for rådgivningssager vedrørende lægemidler	koordinere og forestå indsamlingen af dokumentation og baggrundsviden til brug for rådgivningssager vedrørende lægemidler <i>Kommunikator, medicinsk ekspert/lægefaglig</i>	mesterlære og opgave	struktureret observation og bedømmelse af opgave		x		
(17) Formidle indsamlet viden til patienter, kolleger, studerende, andet sundhedspersonale og andre samarbejdspartnere	Prægraduat undervisning Postgraduat undervisning Fremlæggelse af besvarelser fra lægemiddelrådgivningen Specialistgruppe arbejde Afdelingsmøder med kliniske afdelinger <i>Kommunikator</i>	mesterlære og opgave og kursus	struktureret observation og bedømmelse af opgave og godkendt kursus		x		

(18) Formidle lægemiddelrelateret viden til offentligheden, medier og beslutningstagere	Myndighedsbetjening Lægemiddelkomité <i>Kommunikator</i>	opgave og/eller feedback og/eller videnformidling	struktureret observation og/eller bedømmelse af opgave				x
(19) Fastlægge lægemiddel terapeutiske behandlingsplaner i samarbejde med medlemmer af et tværfagligt behandlingsteam	Konference med andre afd. Medicingennemgang Lægemiddelrådgivningen Behandlingsvejledninger <i>Samarbejder, medicinsk ekspert/lægefaglig</i>	opgave og/eller mesterlærer og/eller gruppediskussion og/eller feedback	360-graders evaluering og/eller bedømmelse af opgave		x		

(20) Etablere og udvikle samarbejdsrelationer, med udgangspunkt i gensidig respekt, i forhold til kolleger, andet sundhedspersonale og andre samarbejdspartnere	Lægemiddelrådgivningen Herunder udnytte menneskelige ressourcer i tværfaglige teams i forhold til opgaver relateret til patientvaretagelse, videnskabelige problemstillinger, uddannelsesmæssige eller administrative opgaver - og samtidigt bidrage med sin egen faglige ekspertise <i>Samarbejder, medicinsk ekspert/lægefaglig, professionel</i>	opgave og/eller mesterlærer og/eller gruppediskussion og/eller feedback	360-graders evaluering og/eller bedømmelse af opgave				x
--	---	---	--	--	--	--	---

(21) Aktivt deltage i afdelingskonference	Struktureret fremlæggelse af patienthistorie. Varetage konference- fremlægning og opfølgning på konference beslutninger <i>Leder/administrator/organisator, samarbejder</i>	Mesterlære og tværfagligt kursus	Struktureret observation i klinikken		x		
(22) Identificere og påtage sig lægelige arbejdsopgaver hvor der indgår en ledelsesfunktion	Herunder mindst et af følgende kursusledelse og organisation tværfaglige diskussionsfora lægemiddelkomitearbejde undervisningsplanlægning ledelse af tværfagligt samarbejde specialistgruppe arbejde <i>Leder/administrator/organisator, professionel</i>	opgave og/eller mesterlære og/eller feedback og/eller refleksion	vurdering af opgave				x

(23) Udforme skriftlige arbejdsinstrukser	Behandlingsvejle dninger Medicinerings- retningslinjer Opdatere SOP <i>Leder/admini- strator/organisa tor, kommunikator</i>	opgave	bedømmelse af opgave		x		
(24) Varetage arbejdsplanlæg- ning, herunder arbejdsfordeling, vagtplaner og instrukser for arbejdsopgaver	Arbejdsplanlæg- ning Undervisnings- planlægning <i>Leder/admini- strator/organisa tor</i>	opgave	bedømmelse af opgave		x		
(25) Motivere og engagere medarbejdere og samarbejdspart- nere	<i>Leder/admini- strator/organisa tor, samarbejder, professionel</i>	mesterlære og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussion	Struktureret observation				x
(26) Udnytte og prioritere ressourcer i forhold til rådgivningsfunk- tioner, uddannelse og forskning	<i>Leder/admini- strator/organisa tor, akademiker/ forsker og underviser, professionel</i>	Mesterlære og/eller opgave og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x

(27) Administrere egne ressourcer og egen tid i forhold til at afbalancere rådgivning, økonomiske aspekter, andre aktiviteter og egen livskvalitet	<i>Leder/administrator/organisator, professionel</i>	mesterlære og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussi	Vejledersamtale				x
(28) Arbejde for og rådgive om hvorledes sundheden kan fremmes hos den enkelte patient, i patientpopulationer og i samfundet ud fra evidensbaseret viden om forebyggelse	Lægemiddelrådgivningen Medicingennemgange Undervisning	Mesterlære og/eller opgave og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussion og/eller videnformidling	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x

(29) Arbejde for at fremme forståelsen for, betydningen af og implementeringen af rationel farmakoterapeutisk adfærd	Undervisning af nyansatte læger i rationel medicinering Lægemiddelrådgivningen Præ- og postgraduat undervisning Lægemiddelkomité Gennemgang af standard-sortiment	Mesterlære og/eller opgave og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave		x		
(30) Arbejde for at bibringe lægemiddelmarkedet en øget gennemsigtighed	Deltage i debatten med henblik på øget gennemsigtighed (fx ved at skrive læserbreve, artikler eller diskutere med lægemiddelkonsulenter) <i>Sundhedsfremmer, medicinsk ekspert/lægefaglig, kommunikator</i>	Mesterlære og/eller opgave og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x

(31) Identificere sundhedsrelaterede områder med over- og underbehandling	Medicingennemgange Lægemiddelrådgivningen Lægemiddelkomité <i>Sundhedsfremmer, medicinsk ekspert/lægefaglig</i>	Mesterlære og/eller opgave og/eller feedback og/eller refleksion og/eller gruppediskuss	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x
(32) Holde sig ajour med den nyeste viden inden for klinisk farmakologi	DSKF's årsmøde Kliniske farmakologiske kongresser RADS vejledninger Journalclub Kurser Intern undervisning i afdelingen <i>Akademiker/forsker og underviser, professionel</i>	Selvstudium Og/eller opgave	Vejledersamtale Og/eller Bedømmelse af opgave		x		

(33) Foretage en kritisk vurdering af medicinsk litteratur	Lægemiddelrådgivningen Journalclub Kursus RADS og KRIS <i>Akademiker/ forsker og underviser</i>	Selvstudium og opgave og/eller gruppediskussion og kursus	Bedømmelse af opgave og godkendt kursus		x		
(34) Foretage en evidensbaseret vurdering af klinisk lægemiddelpraksis	Behandlingsvejledninger, herunder holde sig orienteret om nye RADS vejledninger Lægemiddelkomité Specialistgrupper Vurdering af forbrugsstatistikker <i>Akademiker/ forsker og underviser</i>	Selvstudium og opgave og/eller gruppediskussion	Vejledersamtale og/eller Bedømmelse af opgave				x

(35) Formidle faglig klinisk farmakologisk information på baggrund af viden om læring og kompetence- udvikling	Undervisning Kurser Journalclub Lægemiddelrådgivningen <i>Akademiker/ forsker og underviser, kommunikator</i>	Selvstudium og opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion og kursus	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave og godkendt kursus				x
(36) Udvælge hensigtsmæssige læringsstrategier ved uddannelse af studerende, yngre læger, kolleger og andre faggrupper, herunder overveje rammerne for undervisningen	Undervisning Planlægning af undervisning og kurser "Vejleder" for medicinstuderende på klinisk ophold <i>Akademiker/ forsker og underviser, leder/administrator/organisateur</i>	Selvstudium og opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion og kursus	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave og godkendt kursus				x

(37) Aktivt udnytte situationer i hverdagen til mesterlære, dialog og refleksion for at optimere læring hos sig selv og andre	Søge feedback Være opsøgende mht. arbejdsopgaver	refleksion og feedback og/eller opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion	Struktureret vejledersamtale		X (KFE)		
--	---	---	------------------------------	--	---------	--	--

(38) Bidrage til udvikling af klinisk viden	Herunder formulere en problemstilling med udgangspunkt i en aktuel klinisk praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden omkring problemstillingen gennemføre en systematisk eftersporing i forskningslitterat uren til at belyse den valgte problemstilling fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemg	Selvstudium og opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion og kursus	Bedømmelse af opgave og godkendt kursus				x
--	---	--	--	--	--	--	---

(39) Identificere forskningsrele- vante områder	Lægemedelråd- givningen RADS Lægemedel- komité <i>Akademiker/- forsker og underviser</i>	Selvstudium Og/eller opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave		x		
(40) Bidrage til udvikling af videnskabelig viden	Deltage i et videnskabeligt projekt Lægemedel- komité Lægemedelråd- givningen <i>Akademiker/ forsker og underviser</i>	Selvstudium Og/eller opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x
(41) Redegøre for relevante etiske overvejelser i forbindelse med den videnskabelige undersøgelse	Kendskab til anmeldelsespligt herunder GCP enheden <i>Akademiker/ forsker og underviser, kommunikator</i>	Selvstudium og/eller opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion og kursus	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave og godkendt kursus		x		

(42) Anvende grundlæggende videnskabsteori i relation til klinisk og teoretisk forskning	Forskningsstræ- ningskursus Journalclub <i>Akademiker/ forsker og underviser</i>	Selvstudium og refleksion og opgave og/eller videnformidling og/eller gruppediskussion	Struktureret observation og/eller Bedømmelse af opgave				x
(43) Vurdere egen faglige formåen og åbent tilkendegive grænser for samme og opsøge assistance ved behov.	<i>Professionel</i>	Mesterlære og/eller Afdelingsundervi sning og/eller Teoretisk kursus	360-graders evaluering og/eller Godkendt kursus		x		

(44) Etablere, fastholde og afslutte en professionel relation, herunder tage ansvar for egen virksomhed og praktisere i overensstemmel- se med det faglige, lovgivningsmæs- sige og etiske kodeks som læger er bundet af	Supervision af medicingennem- gange Konferencer på kliniske afdelinger <i>Professionel</i>	mesterlære og refleksion og feedback og/eller gruppediskussion	struktureret observation				x
---	--	--	-----------------------------	--	--	--	---

(45) Varetage etiske spørgsmål i klinisk praksis	Herunder opbevaring og videregivelse af oplysninger indhente informeret samtykke indhente fuldmagt overholde tavshedspligt håndtere ressourcealloke- ring håndtere interessekonflik- ter klarlægge interessekonflik- ter i samarbejdssitua- tioner, hvor kommercielle interesser er involveret <i>Professional</i>	mesterlære og refleksion og feedback og/eller gruppediskussion	struktureret observation		x		
---	---	--	-----------------------------	--	---	--	--

(46) Løbende evaluere viden og færdigheder og erkende egne personlige faglige og etiske grænser	Herunder anvende hensigtsmæssige strategier for at opretholde og udvikle faglig kompetence opnå en balance mellem personlige og faglige roller og personligt ansvar erkende egnen styrke og begrænsning inddrage andre kompetente kræfter i opgaveløsning <i>Professionel</i>	mesterlære og refleksion og feedback og/eller gruppediskussion	struktureret vejledersamtale				x
--	--	--	---------------------------------	--	--	--	---

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

1. og 3. ansættelse: Intern medicinsk afdeling

Ansættelse på anden klinisk afdeling arrangeres inden H-stillingsansættelsen eller senest inden for det første ½ år. Ansvaret er delt mellem yngre læge og den uddannelses ansvarliges overlæge på stamafdelingen. Selve tilrettelæggelsen kan uddelegeres til yngre læge og hovedvejleder.

Når ansættelsesstedet er kendt, vil H-lægen modtage uddannelsesprogram med læringsmetoder og kompetencevurderingsmetoder for 1. og 3. ansættelse.

Alle speciallæger ansat ved KFA og KFE fungerer som kliniske vejledere og skal have gennemført formelt vejlederkursus. Ved ansættelse af læge i uddannelsesstilling tildeles denne en hovedvejleder. Det er primært de kliniske vejledere, der ved hjælp af ovenfor beskrevne vurderingsredskaber foretager kompetencevurdering i forbindelse med udførelse af samtlige daglige funktioner. Såvel lægen under uddannelse som speciallægen har ansvar for og tager initiativ til, at dette sker, og instrueres herom af uddannelsesansvarlig overlæge. Endelig godkendelse af kompetencer i logbogen foretages af såvel kliniske vejledere som hovedvejleder. Ved faste møder i speciallægegruppen drøftes, om de individuelle uddannelsesforløb skrider planmæssigt frem. H-læger og I-læger deltager i vejledning af læger placeret hierarkisk under dem selv. Vejledning og kompetencevurdering foretages kontinuerligt og i den aktuelle arbejdsituation. Lægestuderende har løbende ophold af op til 4 ugers varighed i afdelingen, og læger i uddannelsesstilling har ansvar for supervision af disse.

2. og 4. ansættelse: Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital med delfunktion ved Aalborg Universitetshospital i 2. ansættelse

- **Læringsmetoder:**
- **Mesterlære** er i moderne forstand en form for reflekterende læring, der ikke bygger på en adskillelse mellem læring og anvendelse af det lærte. Den foregår gennem deltagelse i et praksisfællesskab: I afdelingen, skadestuen, operationsgangen, ambulatorium mv. Den medfører gensidige forpligtelser for mester og lærling i en specifik social struktur og foregår over en længere periode. Mesterlære er således mere end imitation af en mere erfaren kollegas adfærd. Mesterlære anvendes f.eks. ved deltagelse i fælles konferencer og andre møder, hvor besvarelser af spørgsmål til Lægemiddelrådgivningen, forslag til medicingennemgange m.v. gennemgås og diskuteres, og der er diskussion med inviterede foredragsholdere.
- **Afdelingsundervisning:** er internt organiseret undervisning i afdelingen, der retter sig mod alle læger. Såvel læger i uddannelsesstillinger som speciallæger underviser / fremlægger opgaver og deltager i faglige diskussioner. Kan være tilknyttet konferencer med kollegaer, hvor der fremlægges og drøftes videnskabelige problemer.
- **Opgave:** er selvstændigt at indsamle data, vurdere og syntetisere en problemstilling. Kan fx være i direkte relation til klinisk arbejde eller gennemgang af videnskabelige tidsskrifter,

bøger og andre kilder som fx Internet, til belysning af et problem. Der vil typisk være tale om et analysearbejde baseret på MTV eller EBM principper. Der kan også indgå egentlige litteraturstudier, samt analyser af organisatorisk karakter med horisontale og vertikale analyser af organisation, kommunikation og ressourceallokering. Mindre opgaver som udarbejdelse af instrukser. Der kan også gives en mindre omfattende opgave f. eks. relateret til behandlingen af specifik patient. Alle disse opgaver afsluttes enten med en skriftlig rapport eller en mundtlig fremlæggelse. I begge tilfælde evalueres præstationen i fællesskab med den uddannelsessøgendes vejleder. Disse opgavers karakter vil være af væsentligt mindre omfang end projekter, som er egnet til at indgå i det obligatoriske forskertræningsmodul. Opgaverne vil typisk kunne løses i løbet af dage til maksimalt få uger. Såvel læger under uddannelse som speciallæger gennemgår i rotation artikler, behandlingsvejledninger mv. ved regelmæssige fast programsatte journalclubs. Desuden udarbejder læger i uddannelsesstilling under supervision af speciallæge del-svar på f.eks. opgaver relateret til myndighedsbetjening, herunder specialistgrupper under Lægemiddelkomitésystemet og RADS, og fremlægger om muligt svarene ved møder i disse fora.

- **Selvstudium:** er en form for adfærd hvor den enkelte, med eller uden hjælp fra andre, tager initiativ til at definere sine behov for læring, formulerer sine læringsmål, identificerer ressourcer og læringsstrategier hertil, og selv vurderer resultaterne. Alle læger bedes bl.a. jf. lægeløftet til at vedligeholde og udbygge faglig viden og specielt holde sig orienteret på f.eks. relevante myndigheders (Sundhedsstyrelsen / Lægemiddelstyrelsen, European Medical Agency (EMA), RADS under Danske Regioner mv.) hjemmesider om nyheder og ændringer indenfor lægemiddelområdet.
- **Gruppediskussion:** Er formelle som uformelle kollegiale faglige aktiviteter som diskuteres internt eller eksternt i fora af uddannelsessøgende læger det være sig med eller uden tilstedeværelse af speciallæger. For eksempel ved faste konferencer og journal-clubs.
- **Refleksion:** er den uddannelsessøgendes bevidste tænkning over læring og handlinger.
- **Feedback:** er refleksion ledet af en anden person for eksempel vejleder eller andre uddannelsessøgende læger, bl.a. m.h.p. adfærdstilpasning.
- **Videnformidling:** er systematisk at formidle faglig viden mundtligt eller skriftligt til kolleger eller andet sundhedspersonale. Alle afdelingens læger deltager løbende i præ- og postgraduat undervisning af studerende og sundhedspersonale.
- **Kursus:** er læringsramme for formaliseret teoretisk videnformidling eller læring af praktiske færdigheder.

Kompetencevurderingsmetoder

Alle speciallæger ved KFA og KFE fungerer som kliniske vejledere i dagligdagen og efter aftale med uddannelsesansvarlig overlæge desuden som hovedvejledere. Læger under uddannelse deltager efter aftale med og under supervision af uddannelsesansvarlig overlæge som hovedvejledere, og desuden under supervision fra afdelingens speciallæger som kliniske vejledere for læger på et lavere uddannelsesstrin. Løbende kompetencevurdering udføres efter aftale med klinisk vejleder eller hovedvejleder og optimalt på initiativ af lægen under uddannelse, alternativt på initiativ af vejleder.

Struktureret observation. Bedømmelse, hvor den uddannelsesgivende læge direkte observerer den uddannelsessøgende i dennes udøvelse af praksis. F.eks. i forbindelse med udarbejdelse af skriftlige svar på lægemiddelspørgsmål, f.eks. i henhold til afdelingens standard operational procedure (SOP) herfor, superviserer kliniske vejledere løbende.

Struktureret vejledersamtale. Denne kan anvendes til at afdække og vejlede vedrørende viden og holdninger samt evne til at strukturere og redegøre for handlingsforløb.

Audit af arbejdspraksis. Superviseret og struktureret gennemgang af rådgivningssager. Kan også omfatte gennemgang af analysebeskrivelser og kliniske tolkninger samt vejledninger til rekvirerende afdeling, bl.a. i forbindelse med ovennævnte udarbejdelse af svar på lægemiddelspørgsmål.

Bedømmelse af opgave/ afholdt undervisning. Metoden anvendes i forbindelse med afgørelsen af, om en given kompetence (f.eks. fremlæggelse af opgave eller vidensformidling) er erhvervet. Der gives feedback under og efter intern undervisning i afdelingen. Ved deltagelse i ekstern undervisning superviseres lægen i uddannelsesstilling, og der er mulighed for refleksion ved parallel overværelse af undervisning givet af speciallæge, evt. vejleder.

Deltagelse i specialespecifikke U-kurser godkendes af delkursusleder og hovedkursusleder i specialet.

Der afholdes obligatorisk samt ved behov *360 graders evaluering* jf. retningslinjer ved Aarhus Universitetshospital. Samtalerne gennemføres af speciallæger, primært fra eget speciale, der har gennemført uddannelse som feedback facilitatorer.

Der vil desuden ske en samlet, løbende vurdering af den uddannelsessøgende med vurdering af progressionen i erhvervelsen af kompetencer, også gennem den løbende dialog med vejlederne. Fra 2015 afholdes for KFA, Aarhus og KFE, Aalborg hver 3. måned fælles møde mellem vejlederne bl.a. m.h.p. kompetencevurdering af de enkelte læger. Læger der selv er under uddannelse og samtidig fungerer som hovedvejledere for læger på et lavere uddannelsesstrin deltager kun i kompetencevurderingen af læger som de selv er vejledere for. På grundlag af møderne godkender hovedvejlederen de enkelte kompetencer i logbogen.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Samlet varighed af kursusrækken: 29 dage/ 204 timer

Tidsmæssig indplacering: Inden for de 48 måneders ansættelse i hoveduddannelsesforløbet.

Rationalet: Herværende kursusrække er udvalgt med specifikt henblik på at understøtte indlæringen af kompetencerne i kompetencekataloget. Der er lagt særlig fokus på kompetencerne som medicinsk ekspert og akademiker, da disse kompetencer repræsenterer fagets kerneydelser: rådgivning i forhold vedrørende lægemidler. For at kunne udføre denne funktion på speciallægeniveau er det imperativt at sikre, at den uddannelsessøgende har gennemgået et forløb, som systematisk understøtter indlæringen af kompetencer som medicinsk ekspert og akademiker. Det er Dansk Selskab for Klinisk Farmakologis' opfattelse, at dette er sikret med nedennævnte kursusrække.

Målet: Målet med den specialespecifikke kursusrække er at understøtte indlæringen af kompetencerne i kompetencekataloget, primært kompetencerne som medicinsk ekspert og akademiker hvorfor der henvises i afsnit 2.

Evaluerings: Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi har fravalgt en direkte evaluering af tillært viden i forbindelse med de enkelte kurser. Evalueringen af de enkelte kurser finder sted på et reaktionsniveau med efterfølgende systematisk analyse med det formål at forbedre og tilpasse de enkelte kurser på en løbende basis. Tillæring af viden i forbindelse med de specialespecifikke kurser evalueres som en integreret del af kompetenceevalueringen som anført under nærmere beskrevet i herværende målbeskrivelse.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Forskningstræning

De regionale følgegrupper / uddannelsesudvalg / -råd udarbejder i samarbejde med den postgraduate lektor en oversigt over forskningstræning, som findes på det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#).

Anbefalet varighed: Sammenlagt 20 dage/148 timer

Tidsmæssig indplacering: Inden for de sidste 36 måneders ansættelse i hoveduddannelsesstillingen, dog afsluttet mindst 6 måneder for hoveduddannelsens afslutning.

Mål:

Forskningstræningsmodulet er specielt rettet mod træning af akademikerrollen, mod udvikling af en professionel tilgang til at løse sundhedsvæsenets opgaver. Forskningstræningen skal bidrage til at opbygge og styrke kompetencer til, at speciallægen selvstændigt kan opsøge, vurdere og udvikle ny viden, samt til at speciallægen kan anvende og formidle denne viden til kritisk vurdering af etableret praksis inden for eget speciale og tilgrænsende specialer.

Den overordnede tidsmæssige ramme, der er afsat til et forskningstræningsmodul i speciallægeuddannelsen, er tyve dage, herunder maksimalt ti dage til teoretisk kursusvirksomhed og mindst ti dage til praktisk virksomhed. <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/siteassets/hoveduddannelse/vejledning-om-forskningstraning-i-speciallageuddannelsen.pdf>

Indholdet i den teoretiske kursusvirksomhed kan variere regionerne imellem. Den resterende del af forskningstræningsmodulet indgår som en integreret del af det kliniske og teoretiske arbejde, og benyttes til et selvstændigt projekt.

For den enkelte læge har forskningstræningsmodulet således et samlet omfang af 148 timer svarende til 20 normale arbejdsdage fordelt på kursusdage, selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering.

Der skal altid indgås en individuel aftale om gennemførelse af forskningstræningsmodulet. Aftalen indgås mellem den uddannelsessøgende læge og hovedvejleder eller praksistutor. Aftalen skal godkendes af den vejleder, der er udpeget til forskningstræningsmodulet, og aftalen skal godkendes af specialets postgraduate kliniske lektor (PKL). Hvor det er aftalt, kan der være personsammenfald.

Evalueringsmetode: Samlet evaluering af såvel forløbet som den afsluttende afrapportering.

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen skal der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

Ved fastlæggelse af den uddannelsessøgendes uddannelsesplan vil der med den uddannelsesansvarlige overlæge blive aftalt anvendelse af disse metoder til erhvervelse af enkelte kompetencer. Herudover vil der naturligt ske en løbende vurdering af læringsstrategien for den uddannelsessøgende i forbindelse med dialog med vejleder(e).

1. og 3. ansættelse: Intern medicinsk afdeling (for 3. ansættelse evt. anden klinisk afdeling / almen praksis jf. afsnit 2, side 4)

Ansættelse på anden klinisk afdeling arrangeres inden H-stillingsansættelsen eller senest inden for det første ½ år. Ansvaret er delt mellem yngre læge og den uddannelses ansvarliges overlæge på stamafdelingen. Selve tilrettelæggelsen kan uddelegeres til yngre læge og hovedvejleder.

Når ansættelsesstedet er kendt, vil H-lægen modtage uddannelsesprogram med beskrivelse af organisering og rammer for hhv. 1 og 3. ansættelse.

2. og 4. ansættelse: Klinisk Farmakologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital med delfunktion ved Aalborg Universitetshospital i 2. ansættelse

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Det overordnede ansvar for din uddannelse varetages af den uddannelsesansvarlige overlæge på de afdelinger, hvor du er aktuelt er ansat. Lægen i hoveduddannelsesstilling får endvidere tildelt en vejleder.

Rammer for uddannelsesvejledning

Vejledningen er baseret på samtalsystemet som beskrevet af Sundhedsstyrelsen (www.sst.dk). Det overordnede ansvar for din uddannelse varetages af den uddannelsesansvarlige overlæge. Ud over de tre nedenfor anførte planlagte samtaler vil der være et naturligt løbende behov for samtaler med hovedvejleder af kortere varighed, ca. 1 gang om måneden, hvor man gennemgår logbogen, og mindre justeringer i læringsprocessen kan foretages.

Introduktionsprogrammet for læger ansat ved Klinisk Farmakologisk afdeling, Aarhus Universitetshospital

Som ny medarbejder ved KFA skal du deltage i *Universitetshospitalets Fælles introduktion og kursus i Basal genoplivning for alle nyansatte*. Introduktionen er obligatorisk og varer én arbejdsdag. Du skal deltage i førstkommende undervisning, der typisk finder sted i begyndelsen af måned ét for din ansættelse. Tilmelding foretages af afdelingsledelsen, og information om tidspunkt m.m. fremsendes forud herfor fra afdelingsledelsen / Universitetshospitalet. Der kan dog dispenseres fra deltagelse, såfremt du har været væk fra Aarhus Universitetshospital i mindre end et år.

Første arbejdsdag ved afdelingen vil en kollega introducere dig til KFA og afdelingens arbejdsopgaver. Du vil fortløbende over de første 14 dage blive introduceret til opgaverne.

Introduktionen vil bl.a. omfatte:

Rundvisning og præsentation af kolleger. Udlevering af diverse koder, adgangskort og eventuelle uddannelsespapirer. Endvidere udleveres afdelingens Medarbejderhåndbog, hvis den ikke allerede er udleveret (tilsendes normalt den nyansatte inden tiltrædelse). Hovedvejleder tildeles, og samtale med denne aftales og finder sted i løbet af de første to uger af ansættelsen. Desuden orienteres om afdelingens vigtigste arbejdsredskaber, herunder diverse databaser og tilgængelig litteratur.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Hovedvejleder afholder vejledermøder med den uddannelsessøgende læge ved starten af ansættelsen og hver 3. måned herefter. Det tilstræbes, at **introduktionssamtalen** holdes inden for de første 2 uger. Ved introduktionssamtalen laves en uddannelsesplan, som skal godkendes af den uddannelsesansvarlige overlæge/hovedvejlederen. Der holdes **justeringssamtale** efter 6 måneder, i forbindelse med 6 måneders ansættelser dog efter 3 måneder. I det forløb, hvor ansættelsen finder sted på både KFA og Aalborg Universitetshospital, afholdes vejledning månedligt med den interne hovedvejleder. I evaluerer sammen, hvilke kompetencer du har tilegnet dig, planlægger det videre uddannelsesforløb og justerer undervejs i forløbet. Du skal sikre dig, at du får kompetencerne godkendt efterhånden, som de bliver opnået. Ved **slutevalueringen** tages stilling til, om målene er nået, og uddannelsen dermed kan godkendes. Det evalueres ligeledes, om afdelingen lever op til uddannelsesprogrammet. Evalueringerne følger Sundhedsstyrelsens "Vejledning og evaluering i den lægevidenskabelige videreuddannelse". Den uddannelsesansvarlige overlæge skal godkende uddannelseselementet.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle afdelingens speciallæger samt læger i uddannelsesstillinger, der er længere i uddannelsen end én selv fungerer som kliniske vejledere. Opnåede kompetencemål godkendes af afdelingens speciallæger i samråd med den uddannelsesansvarlige overlæge (se afsnit 3.2, nederst). Sidstnævnte forestår vejledersupervision og / eller sikrer at hovedvejledere har gennemført vejlederkursus.

Den kliniske supervision, vejledning samt feedback gives i forbindelse med udøvelse af daglige funktioner og opgaver.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse¹, at de regionale råd for lægers videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse (kap. 1, § 2). Til løsning af denne opgave har Rådet flere redskaber, nemlig brugertilfredshed via yngre lægers evaluering af afdelingerne på evaluer.dk og inspektorrapporter for alle afdelinger.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord² (DRRLV) vil løbende følge disse evalueringer, ligesom det forventes, at de diskuteres i de regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg³, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand⁴.

5.1 Evaluer.dk

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne elektronisk via system på evaluer.dk.

Den enkelte uddannelsessøgende læge skal ved afslutning af hvert delforløb evaluere sit ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Evalueringen foregår via evaluer.dk, hvortil den yngre læge modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet. Alle de uddannelsessøgende lægers evalueringer af uddannelsesstederne kan følges via hjemmesiden www.evaluer.dk.

Den enkelte læges evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling. Uddannelsesansvarlige overlæger har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstedet. For afdelingen er denne prosatekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

¹ www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11069

² www.videreuddannelsen-nord.dk/det+regionale+r%c3%a5d

³ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesudvalg

⁴ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor

5.2 Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen⁵ står for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger ca. hvert 4. år, samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse (kap. 2, § 7), at DRRLV løbende skal vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne. Ordningen er et væsentligt element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger. Inspektorrapporterne fremlægges løbende på møder i DRRLV, som via den Postgraduate Kliniske Lektor i de enkelte specialer følger op på inspektorrapporternes konklusioner og anbefalinger i samarbejde med ledelserne på afdelingerne og de uddannelsesansvarlige læger.

5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg⁶

Uddannelsesudvalgene for de enkelte specialer har til formål at drøfte spørgsmål om specialets videreuddannelse på samtlige uddannelsessteder i Videreuddannelsesregionen, herunder at bidrage til sikring af en ensartet høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse på alle uddannelsessteder for specialet. Uddannelsesudvalgene bør derfor løbende drøfte de enkelte afdelingers evalueringer og inspektorrapporter og følge op på disse via PKL i specialet, som også informerer DRRLV.

⁵ www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Inspektorordning.aspx

⁶ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesudvalg/

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse:

Oversigt findes på hjemmesiden for Center for Sundhedsvidenskabelige Uddannelser

<http://cesu.au.dk/postgraduatekliniskelektorer/ansattepkler/>

Specialeselskabets hjemmeside

<http://kliniskfarmakologi.dk>

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk

[Den lægelige videreuddannelse](#)

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning ([Karrierecoaching](#))

Center for sundhedsvidenskabelig uddannelse www.cesu.au.dk